

Новітні педагогічні технології в галузі фізичного виховання

Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне)

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема впровадження науково-обгрунтованої системи занять фізичними вправами оздоровчої спрямованості з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини до цього часу розглянута недостатньо [1, 3, 4]. Це зумовлює актуальність її вивчення. Проблема дослідження полягає в необхідності створення системи організації фізкультурно-оздоровчої роботи, яка забезпечить покращення здоров'я та фізичного стану школярів та студентів.

У сучасних умовах інтегрування України у європейську систему вищої освіти на перший план виходить необхідність реформування системи освіти України, її удосконалення, підвищення рівня якості. Виходячи з цього, стратегічним завданням реформування вищої освіти України є трансформація кількісних показників освітніх послуг у якісні, що передбачає перегляд змісту вищої освіти та наповнення його новітнім матеріалом, упровадженням сучасних технологій навчання. Разом із тим нагальною потребою є підвищення зацікавленості студентів у якості навчання, заохочення кожного студента до активної пізнавальної діяльності на підставі посилення ролі навчально-дослідницької та науково-дослідної роботи.

Сучасна система освіти бере орієнтацію на особистість, яка розвивається сама, свідомо враховує індивідуальні особливості, потреби, можливості студентів, а також їх право вибору освітніх траєкторій, способів і форм організації навчання, що було неможливим у рамках традиційної освіти. У цьому аспекті на перше місце дедалі більше виходять нові інформаційні технології як у наукових дослідженнях, так і в навчальному процесі [1, 3, 4].

Як наголошують Ю. Д. Железняк, П. К. Петров у праці “Основы научно-методической деятельности в физической культуре и спорте” [2], у галузі фізичного виховання і спорту для забезпечення наукової і методичної діяльності використовуються інтернет-технології з метою пошуку та обміну інформацією, телеконференції, електронні таблиці в процесі обробки та оцінки результатів дослідження, створення комплексних текстових документів за допомогою процесора Microsoft Word і таке ін. Одним з основних напрямків інформаційних технологій є широке використання в процесі вивчення навчальних дисциплін комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання.

Такий стан удосконалення вищої освіти змінює статус викладача, який все більше виступає в ролі організатора самостійної пізнавальної діяльності студентів, компетентного консультанта та помічника [1, 3, 4].

Мета дослідження – обгрунтувати впровадження нових педагогічних технологій у галузі фізичного виховання та визначити шляхи вдосконалення викладання фізичної культури, що сприятиме росту духовного, соціального і фізичного здоров'я.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі фізичного виховання використовуються різноманітні засоби та методи, включаючи нетрадиційні, котрі спрямовані на реалізацію завдань цього процесу та підпорядковуються його закономірностям. Спеціальними засобами фізичного виховання є фізичні вправи, широко застосовуються загальнопедагогічні та валеологічні засоби, а також гігієнічні, природничі та інші оздоровчі фактори (активне загартовування, прийоми психогієни, раціональне харчування та ін.). Забороняється використовувати засоби і методи, котрі шкодять фізичному і психічному здоров'ю дітей та молоді.

Процес перегляду шкільних програм із предмета “Фізична культура” у структурі сучасної середньої освіти вимагає випереджальної розробки прогресивних і методично виправданих концепцій, педагогічних технологій, які мають за мету підвищення духовного, соціального та фізичного здоров'я. Відповідно до цього, створюючи програми з фізичного виховання, необхідно враховувати фізіологічні норми рухової активності, мотиви та інтереси у виборі видів фізичних вправ [1, 5].

Практичним проявом фізкультурно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні є рекреаційні та оздоровчі заняття. Водночас у сучасній навчально-методичній літературі питання змісту рекреаційно-оздоровчих занять висвітлено недостатньо [1, 3, 4].

Освітній простір України сьогодні заповнюють нові та новітні технології. Проте більшість із них не мають наукового обґрунтування, оскільки їхні автори, як правило, ігнорують дві принципові ознаки технології: гарантованість кінцевого результату і проектування навчально-виховної та оздоровчої діяльності. Під рекреаційно-оздоровчими технологіями необхідно розуміти не просто доведення до автоматизму окремих дій, спрямованих на оптимізацію рухового режиму, а й систему дій, що гарантують покращення таких інтегральних характеристик, як рівень фізичного стану і здоровий спосіб життя. Отже, йдеться саме про створення технології рекреаційно-оздоровчої діяльності, яка забезпечить:

- 1) переведення задуму в технологічну послідовність впливів, що видобуваються у суворій відповідності з цільовими установками і переводяться у форму конкретного очікуваного результату;
- 2) функціонування оздоровчої технології як взаємодії вчителів, учнів та їхніх батьків;
- 3) поетапне проектування та подальшу реалізацію елементів оздоровчої технології, яку зможе відтворити будь-який освітній заклад;
- 4) включення в оздоровчу технологію діагностичних процедур, які містять параметри, критерії, інструментарій вимірювання результатів діяльності.

Дослідження питань упровадження оздоровчих технологій у закладах освіти також виявили ряд суперечностей між концептуальними моделями і відсутністю технологічної розробки механізмів реалізації концепційних положень: більшість розроблених моделей розраховано на заклади освіти, які мають унікальну матеріальну базу, кадри, фінанси, що є недоступним для більшості навчальних закладів; такі підходи, як правило, тяжіють до визначених стратегій освіти і не відображають соціально-економічних і педагогічних особливостей сучасного життя; більшість вчителів не готові до реалізації здоров'язберігаючого та особистісно-орієнтованого підходу до освіти учнів. Таким чином, можна констатувати наявність наукової проблеми, яка полягає у недостатньому методологічному обґрунтуванні питань організації рекреаційно-оздоровчої роботи в загальноосвітній школі.

Пошуку засобів підвищення ефективності фізичного виховання дітей та підлітків присвятили свої дослідження багато вчених. Організаційно-педагогічне та методологічне підґрунтя вдосконалення системи фізичного виховання викладено у дослідженнях Л. В. Волкова, О. Д. Дубогай, Т. Ю. Круцевич, О. С. Куца, Б. М. Шияна; диференційованому фізичному вихованню присвячені дослідження Т. В. Петровської, Н. В. Москаленко, В. В. Веселової та інших; фізичному вихованню в системі самостійних занять учнів молодших класів присвятили свої дослідження С. М. Козацька, Н. А. Симон, А. Г. Сухарев, Б. М. Шиян.

Однак до цього часу проблема впровадження науково-обґрунтованої системи занять фізичними вправами оздоровчої спрямованості з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини розглядається недостатньо. Це зумовлює актуальність її вивчення. Проблема дослідження полягає у необхідності створення системи організації фізкультурно-оздоровчої роботи, яка забезпечить покращення здоров'я та фізичного стану дітей молодшого шкільного віку. Процес виконання фізичних вправ передбачив дотримання таких педагогічних принципів:

- 1) принцип доступності реалізувався з урахування вікових особливостей стану здоров'я дитини та її рухової підготовленості. Це надавало процесові розвитку рухових якостей оздоровчого ефекту;
- 2) принцип оздоровчої спрямованості реалізувався шляхом уключення до занять вправ, спрямованих на профілактику плоскостопості, формування правильної постави, а також вправ дихального характеру;
- 3) індивідуальний підхід у створенні методики самостійних занять фізичними вправами з оздоровчою спрямованістю дітей молодшого шкільного віку виражався у диференціюванні тренувальних завдань, норм фізичних навантажень. Головним критерієм оцінки ефективності самостійних занять фізичними вправами за цією методикою був не рівень показників фізичних якостей, а рівень приросту цих показників у кожної дитини.
- 4) принцип систематичності передбачав щоденне виконання фізичних вправ, поступове збільшення обсягу та інтенсивності навантаження і поступовий перехід з одного ступеня на інший.

Перспективи. Зміни в системі викладання фізичного виховання, організація фізкультурно-оздоровчого комплексу вправ, яка забезпечить покращення здоров'я та фізичного стану школярів та студентів.

Висновки. Усі вищезазначені шляхи сприятимуть підвищенню інтересу й активності студентів у самостійному вивченні теорії і методики фізичного виховання, а також виконання науково-дослідницької роботи. У плані перспектив можна зазначити, що така організація фахової підготовки надасть можливість сформувати високий рівень професійних знань та умінь стосовно якісного проведення уроків фізичної культури для школярів різних вікових груп, опанування новітніми оздоровчими технологіями фізичного виховання.

Професійна підготовка майбутнього вчителя фізичного виховання може бути значно підвищена шляхом використання інформаційних технологій як навчального засобу.

Література

1. Дубінчук А. Фізична культура: впроваджуємо сучасні технології // Фіз. виховання в шк.– 2001.– № 24.
2. Железняк Ю. Д., Петров П. К. Основы научно-методической деятельности в физической культуре и спорте.– М.: Академ., 2001.– 261 с.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е. С. Полат.– М.: Академ., 2000.– 272 с.
4. Пехота О. М. Нові освітні технології.– К.: Київ, 2003.– 256 с.
5. Сембрат С. В. Педагогічний контроль та індивідуальна оцінка фізичної підготовленості дітей молодшого шкільного віку // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. / Под ред. С. С. Ермакова.– Х., 2002.– № 6.– С. 71–82.

Анотації

Протягом останнього десятиріччя в Україні склалася тривожна ситуація: різко погіршилося здоров'я і фізична підготовленість дошкільників, учнівської і студентської молоді. Це насамперед пов'язано з кризою в національній системі фізичного виховання населення, яка не відповідає сучасним вимогам і міжнародним стандартам фізичної підготовленості людини. Основними причинами кризи є: знецінення соціального престижу здоров'я, фізичної культури і спорту; відставання від сучасних вимог усіх ланок підготовки і перепідготовки фізкультурних кадрів; недооцінка у дошкільних установах, навчальних закладах соціальної, оздоровчої та виховної ролі фізичної культури і спорту; залишковий принцип її фінансування [1, 4].

Ключові слова: *фізична культура, фізкультурно-оздоровчі технології, педагогічні технології, навчально-виховна та оздоровча діяльність, рекреаційно-оздоровчі технології.*

На протяжении последнего десятилетия в Украине резко ухудшилось здоровье и физическая подготовка дошкольников, ученической и студенческой молодежи. В первую очередь, это связано с кризисом в национальной системе физического воспитания населения, которое не соответствует современным требованиям и международным стандартам физической подготовки человека. Основные причины кризиса – это: обесценивание социального престижа здоровья, физической культуры и спорта; отставание от современных требований всех звеньев подготовки и переподготовки физкультурных кадров; переоценка дошкольных учреждений, учебных заведений социальной, оздоровительной и воспитательной роли физкультуры и спорта; принцип ее финансирования.

Ключевые слова: *физическая культура, физкультурно-оздоровительные технологии, педагогические технологии, научно-воспитательная и оздоровительная деятельность.*

During the last ten years in Ukraine hose formed uneasy situation: suddenly made worse health and physical preparation of the children, pupils and students. This connected with the crisis in the national system of physical education of population, which doesn't overly modern demands and international standards of physical preparation of man. The main reasons of crisis are: depreciation of social prestige of hearth, physical culture and sport; the lag from modern demands all links of preparation physical personnel; underestimation in the kinder gardens, educational establishment social, making healthier and educational role of physical culture and sporty remains princip of its financing.

Key words: *physical culture, physical health-vernent technologies, pedagogical technologies, educational and health-improvement activities, recreational heath-improvement theologies.*